

Bruselj, 11. december 2020
(OR. en)

13893/20

ENER 487
RECH 512
IND 264
CLIMA 341

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	11. december 2020
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	13699/20
Zadeva:	Sklepi Sveta o krepitvi evropskega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov na morju in drugih obnovljivih virov

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o krepitvi evropskega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov na morju in drugih obnovljivih virov, ki jih je Svet Evropske unije potrdil 11. decembra 2020 po pisnem postopku.

Sklepi Sveta o

krepitevi evropskega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov na morju in drugih obnovljivih virov

SVET EVROPSKE UNIJE –

1. UPOŠTEVAJOČ

- 1.1. da je Evropski svet v sklepih z dne 12. decembra 2019 (dok. EUCO 29/19) podprl cilj, da EU skladno s cilji Pariškega sporazuma najpozneje leta 2050 postane podnebno nevtralna;
- 1.2. da je Svet PTE (energija) v sklepih o prihodnosti energetskega sistema z dne 25. junija 2019 (dok. 10592/19) opredelil uvedbo energije iz obnovljivih virov in njihovo vključitev v omrežja ter razvoj čezmejnih medsebojnih elektroenergetskih povezav kot ključne elemente prihodnjega energetskega sistema, električna omrežja in vozlišča na morju pa kot eno od prednostnih nalog glede energetske infrastrukture;
- 1.3. da je Svet PTE (energija) v sklepih o odzivu na pandemijo covida-19 v energetskega sektorja EU s podnaslovom „Pot do okrevanja“ z dne 25. junija 2020 (dok. 9133/20) ugotovil, da bo energetski sektor potreboval naložbe, zlasti v energijo iz obnovljivih virov, elektrifikacijo in čezmejne povezave, ter poudaril, da bi lahko strateški pristop k energiji iz obnovljivih virov na morju spodbudil naložbe v ta sektor;
- 1.4. da Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov ter Direktiva (EU) 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov z dne 11. decembra 2018 spodbujata države članice, naj za dopolnitev nacionalnih prizadevanj razmislijo o prostovoljnem odprtju svojih programov podpore za čezmejno sodelovanje na podlagi sporazumov o sodelovanju;

- 1.5. da Komisija v sporočilu z naslovom „Čist planet za vse: Evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtrarno gospodarstvo“ (dok. COM(2018) 773), zlasti pa v poglobljeni analizi, priloženi sporočilu, omenja velik potencial na ravni EU za povečanje zmogljivosti vetrnih elektrarn na morju z 240 na 450 GW do leta 2050, skupaj z drugimi tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov, da bi dosegli cilj podnebne nevtralnosti;
- 1.6. da je v sporočilu Komisije (dok. COM(2019) 640) z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ navedeno, da bodo imeli obnovljivi viri energije ključno vlogo pri evropskem prehodu na čisto energijo in da bo pri tem povečanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju na podlagi regionalnega sodelovanja med državami članicami pomemben ukrep, izpostavljeni pa so tudi možni načini za izkoriščanje potenciala energije iz obnovljivih virov na morju, vključno s plavajočimi vetrnimi in sončnimi elektrarnami ter izkoriščanjem energije plimovanja in valov, predvsem z bolj trajnostnim upravljanjem pomorskega prostora v Uniji;
- 1.7. da sta v sporočilu Komisije o krepitvi evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 (dok. COM(2020) 562) poudarjena ključna vloga energije iz obnovljivih virov pri uresničevanju evropskega zelenega dogovora in doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter dejstvo, da bo treba pospešiti uvajanje energije iz obnovljivih virov, da bi prispevali k višjim podnebnim ciljem in spodbudili vodilni položaj Unije v industriji tehnologij za energijo iz obnovljivih virov;
- 1.8. da Komisija v sporočilu z naslovom „Gonilo za podnebno nevtrarno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema“ (dok. COM(2020) 299) priznava vlogo energije iz obnovljivih virov, tudi vetrne energije na morju, pri obsežnejši elektrifikaciji in navaja, da bomo s strategijo za energijo iz obnovljivih virov na morju ter nadaljnjimi regulativnimi ukrepi in financiranjem zagotovili stroškovno učinkovito načrtovanje in uporabo energije iz obnovljivih virov na morju ter hkrati okrepili vodilno vlogo EU v industriji na področju tehnologij za energijo iz obnovljivih virov na morju;
- 1.9. da je Komisija v sporočilu (dok. COM(2020) 741) z naslovom „Strategija EU za izkoriščanje možnosti energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtrarno prihodnost“ ocenila, da bo za vzpostavitev integriranega, zelenega in podnebno nevtralnega energetskega sistema do leta 2050 potrebno 300 GW inštalirane moči vetrnih elektrarn na morju in okoli 40 GW oceanske energije, obenem pa je izpostavila znaten potencial drugih tehnologij na področju obnovljivih virov energije na morju, ki so v različnih razvojnih fazah;

- 1.10. da bo razpis za evropski zeleni dogovor v okviru programa Obzorje 2020 iz septembra 2020 podpiral pilotne aplikacije in predstavitvene projekte na področju energije iz obnovljivih virov na morju, vključno z oceansko energijo, (plavajočimi) vetrnimi elektrarnami na morju in sončnimi elektrarnami na morju;
- 1.11. delo v zvezi z regionalnim sodelovanjem na področju energije iz obnovljivih virov, zlasti energije iz obnovljivih virov na morju, in s krepitvijo elektroenergetskega omrežja, ki se izvaja v okviru
- sodelovanja na področju energije v Severnem morju in je omenjeno v skupni izjavi o okviru sodelovanja na področju energije v Severnem morju z dne 6. julija 2020,
 - načrta medsebojnega povezovanja na baltskem energetskega trgu (BEMIP) in je omenjeno zlasti v skupni izjavi o nameri v zvezi z vetrno energijo v Baltskem morju (Baltic Sea Offshore Wind Joint Declaration of Intent) z dne 30. septembra 2020¹,
 - skupine na visoki ravni za povezovanje za jugozahodno Evropo ter
 - energetskih povezav v srednji in jugovzhodni Evropi (CESEC);
- 1.12. „Memorandum iz Splita“ iz junija 2020, v katerem je določen cilj vzpostavitve dolgoročnega okvira za sodelovanje z namenom pospešitve energetskega prehoda in razogljichenja otokov ob doslednem upoštevanju posebnosti vsakega otoka;
- 1.13. da je v teh sklepih Sveta poudarek na energiji iz obnovljivih virov na morju in drugih obnovljivih virov kot enem od ključnih stebrov širše podobe razogljichenja, ob priznavanju, da so potrebna tudi druga prizadevanja za razogljichenje;

¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/signature_version_baltic_sea_offshore_wind.pdf.

2. POUDARJAJOČ, DA

- 2.1. ima uvajanje vseh tehnologij za energijo iz obnovljivih virov nepogrešljivo vlogo pri doseganju energetske in podnebne cilje EU, hkrati pa znatno prispeva k cilju, da Evropska unija do leta 2050 postane podnebno nevtralna;
- 2.2. lahko energija iz obnovljivih virov na morju, tudi iz na dno pritrjenih in plavajočih vetrnih in sončnih elektrarn na morju, energija valov, tokov in plimovanja, diferencial temperaturnih in solnih gradientov, ogrevanje in ohlajanje morske vode, geotermalna energija, morska biomasa (alge) ter morebitna pretvorba obstoječih naftnih in plinskih ploščadi v ploščadi za energijo iz obnovljivih virov pripomorejo k izkoriščanju potenciala energije iz obnovljivih virov iz vseh evropskih morij in oceanov ob uporabi vseevropske dobavne verige; na dno pritrjena vetrna elektrarna na morju je v nekaterih državah članicah uveljavljena tehnologija za plitve vode, medtem ko je plavajoča vetrna elektrarna na morju obetavna nova tehnologija za uvedbo energije iz obnovljivih virov na območjih z globljim morskim dnom. Vse te tehnologije prispevajo k ustvarjanju poslovnih priložnosti za evropsko industrijo;
- 2.3. lahko – poleg uvajanja energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni – k nadaljnjemu povezovanju notranjega energetskega trga ter nadaljnji krepitvi uvajanja energije iz obnovljivih virov in izboljšanju infrastrukture za prenos električne energije po vsej EU prispevajo tudi okrepljeno regionalno sodelovanje in čezmejni projekti med državami članicami. Takšno sodelovanje lahko poleg tega s stroškovno učinkovitejšim doseganjem ciljev na nacionalni ravni in ravni Unije na področju energije iz obnovljivih virov zagotovi neto koristi zlasti sodelujočim državam članicam, če premagajo izzive in ovire za takšno sodelovanje;
- 2.4. se lahko takšno sodelovanje doseže z različnimi oblikami prostovoljnega čezmejnega odpiranja nacionalnih programov podpore za energijo iz obnovljivih virov, na primer s skupnimi razpisi in skupnimi programi podpore, tudi za neobalne države. Čezmejni projekti se lahko olajšajo z novim mehanizmom Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov v skladu z določbami uredbe o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov;

- 2.5. je čezmejno sodelovanje, vključno s skupnimi in hibridnimi projekti, prostovoljno in kot takšno dopolnjuje uvajanje energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni, izvaja pa se z namenom doseganja ciljev EU za leto 2030 v zvezi z uvajanjem energije iz obnovljivih virov in zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov, kot so navedeni v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih ter potrebni za spremenjene ambicije za leto 2030. Načrtovani obseg nacionalne podpore se lahko dodatno poveča z dodelitvijo v okviru instrumenta za okrevanje in odpornost;
- 2.6. lahko pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov, večje naložbe v raziskave in inovacije ter razširitev vrednostne verige na nacionalni ravni in v okviru regionalnih projektov sodelovanja pripomorejo k oblikovanju močnega in konkurenčnega evropskega domačega trga za nastajajoče tehnologije za energijo iz obnovljivih virov na morju, kar bi lahko Evropi pomagalo ohraniti in še razširiti vodilno vlogo v svetu na področju teh tehnologij v industrijskem obsegu;
- 2.7. ima lahko čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov na morju pri teh vprašanih pomembno vlogo. Natančneje, tisti projekti, ki jih financira več kot ena država članica, in tisti, ki so povezani z več kot eno državo članico (skupni in hibridni projekti), bi lahko z zmanjšanjem sistemskih stroškov in prostorskih potreb kot tudi z olajšanjem vključitve energije iz obnovljivih virov na morju na trge in v omrežja ter trgovanja z električno energijo sprostili potencial za obsežno uvajanje energije iz obnovljivih virov in za ekonomijo obsega;
- 2.8. ima lahko uvajanje energije iz obnovljivih virov ob upoštevanju načela „učinkovitost na prvem mestu“ pomembno vlogo pri integraciji sektorjev, med drugim s spodbujanjem vključevanja proizvodnje energije iz obnovljivih virov v energetski sistem neposredno prek električnega omrežja ali s prispevanjem k proizvodnji vodika iz obnovljivih virov, zlasti prek izkoriščanja dodatnih objektov za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju s pomočjo čezmejnega sodelovanja;
- 2.9. lahko uporaba obstoječih tehnologij in razvijanje inovativnih rešitev za shranjevanje energije, vključno s pretvorbo električne energije iz obnovljivih virov v vodik, prispeva k nadaljnjemu vključevanju energije iz obnovljivih virov na morju in drugih obnovljivih virov v evropski energetski sistem, med drugim s podporo stabilnosti in prilagodljivosti omrežij, ter k izboljšanju gospodarske upravičenosti za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov;

- 2.10. bodo reforme, ki krepijo naložbe v zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, prispevale h gospodarskemu okrevanju po pandemiji COVID-19 s spodbujanjem inovacij, evropskih vrednostnih verig, industrijske rasti, razvoja zelenega gospodarstva in zaposlovanja po vsej Uniji ter konkurenčnosti industrijskih panog EU. Regionalno sodelovanje med državami članicami bo pomemben dejavnik pri zagotavljanju splošnega razširjanja teh koristi;
- 2.11. sta evropski zeleni dogovor in načrt za uresničitev podnebnih ciljev edinstvena priložnost za celovit pristop k politikam in ukrepom, vključno z uvajanjem energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni ter okrepljenim regionalnim sodelovanjem med državami članicami in med regijami na področju energije iz obnovljivih virov, ustreznim regulativnim okvirom in pravili o državni pomoči, ustrezno finančno podporo, industrijskimi vidiki in vidiki rasti, razsežnostjo socialne kohezije in zaposlovanja ter raziskavami in inovacijami;
- 2.12. ima mednarodno sodelovanje vse pomembnejšo vlogo pri uvajanju energije iz obnovljivih virov na morju, pri čemer lahko med drugim pomagajo Mednarodna agencija za energijo (IEA), ki nudi poglobljeno analizo tehničnega potenciala in gospodarskih priložnosti, ter Mednarodna agencija za obnovljivo energijo (IRENA) in njen okvir za sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov na morju, ki povezujeta države z namenom opredelitve področij mednarodnega sodelovanja in pospešitve koriščenja energije iz obnovljivih virov na morju;

3. OB UPOŠTEVANJU GEOGRAFSKIH RAZLIK V OKVIRU UNIJE IN RAZLIČNE TEHNOLOŠKE ZRELOSTI ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV, PRIZNAVAJOČ, DA

- 3.1. je treba stroške uvajanja energije iz obnovljivih virov, zlasti na manj zrelih trgih in za manj zrele tehnologije (vključno s tehnologijami na morju, kot so plavajoče vetrne elektrarne, plavajoče fotovoltaične elektrarne in plavajoče vetrne elektrarne na morju v arktičnih razmerah) ter za potrebne povezane tehnologije, dodatno znižati;
- 3.2. so raziskave in inovacije ter predstavitvena podpora za manj zrele tehnologije EU za energijo iz obnovljivih virov na morju, pa tudi razvoj dobavne verige, ključnega pomena za izboljšanje njihove konkurenčnosti in sposobnosti za spodbujanje svetovnih inovacij;

- 3.3. je uravnoteženje uvajanja tehnologij za energijo iz obnovljivih virov na morju z drugimi cilji v pomorskem prostoru izziv ter da lahko večnamenski koncepti za različne cilje in souporaba različnih tehnologij prispevajo k obravnavanju prostorskih kompromisov in zagotavljanju okoljskih koristi;
- 3.4. je za obsežno uvajanje energije iz obnovljivih virov na morju, zlasti vetrnih elektrarn na morju, potreben razvoj omrežja na morju in na kopnem, za kar pa je potrebna posebej visoka raven podpore javnosti in politične podpore držav članic, pri čemer je treba priznati ključna tozadevna prizadevanja operaterjev prenosnih sistemov. Poleg tega je za varno in zanesljivo delovanje omrežja potrebna tudi ustrezna izravnalna zmogljivost, npr. z rešitvami za odziv na strani povpraševanja ali s shranjevanjem;
- 3.5. se številne obalne skupnosti in otoki v boju proti podnebnim spremembam spopadajo z izzivi, kar zadeva njihov velik potencial energije iz obnovljivih virov, njihove okoljske in socialno-ekonomske posebnosti, kot so morska biotska raznovrstnost ter morski in obalni turizem, ter vlogo otokov in obalnih skupnosti pri izvajanju pilotnih projektov za manj zrele energije iz obnovljivih virov na morju. Otoki in obalne skupnosti imajo posebno vodilno vlogo pri razogljichenju, saj postajajo laboratoriji za pilotne projekte za različne tehnologije za energijo iz obnovljivih virov na morju, s čimer naj bi povečali raznolikost obnovljivih virov in tehnologij ter hkrati prispevali k zanesljivosti oskrbe v izoliranih sistemih;

4. Z NAMENOM ČEZMEJNEGA SODELOVANJA, OPOZARJAJOČ, DA

- 4.1. obstajajo znatne ovire in izzivi za projekte čezmejnega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov, ki jih ni mogoče premostiti zgolj z dvostranskimi in večstranskimi medvladnimi sporazumi med državami članicami o specifičnih projektih;
- 4.2. ovire in izzivi za čezmejne projekte na področju energije iz obnovljivih virov med drugim vključujejo:
- višje transakcijske stroške zaradi znatnih prizadevanj za politično, tehnično in pravno usklajevanje ter negotovosti, tudi za prve projekte,

- izziv zagotavljanja uravnotežene porazdelitve stroškov in koristi med sodelujočimi državami članicami;
- omejeno financiranje na nacionalni ravni in zlasti na ravni Unije za zapolnitev vrzeli v financiranju nacionalnih in čezmejnih projektov; pri čezmejnih projektih gre, konkretno, za zapolnitev dodatnih vrzeli v financiranju, ki med drugim izhajajo iz potencialno neuravnotežene razdelitve stroškov in koristi;
- izziv – kar zadeva kategorizacijo čezmejnih prenosnih daljnovodov v okviru hibridnih projektov na področju energije na morju (ki združujejo proizvodnjo, prenos in trgovanje) kot povezovalnih daljnovodov v skladu s pravili trga EU z električno energijo – preprečitve znatnega omejevanja prenosa električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov na morju, v okviru takih hibridnih projektov ter zagotovitve njihove učinkovite integracije v omrežje in na trg ob hkratnem zagotavljanju pravične delitve stroškov in koristi;
- neusklajenost tehničnih standardov (npr. v zvezi z lučmi in oznakami na vetrnih turbinah ali z interoperabilnostjo in ravnmi napetosti opreme za prenos energije);
- druge izzive, ki izhajajo iz dejavnosti, povezanih z obrambo, in drugih rab pomorskega prostora;

4.3. bi se lahko izboljšalo usklajevanje med pomorskim prostorskim načrtovanjem in načrtovanjem omrežij na morju ter med državami članicami, s čimer bi se omogočila učinkovita raba pomorskega prostora ter olajšala uvedba nacionalnih in čezmejnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov na morju;

4.4. načrtovanje omrežij na morju pogosto ni ustrezno povezano s priključki na kopenska omrežja in ojačitvami notranjih omrežij;

5. UPOŠTEVAJOČ

5.1. svobodo držav članic pri določanju svoje mešanice energijskih virov v skladu s členom 194 PDEU, nacionalne pristojnosti za razvoj nacionalnih elektroenergetskih omrežij, vključno z medsebojnimi povezavami, ter nacionalne pristojnosti za izvrševanje pravil trga z električno energijo na njihovem ozemlju in regulativni nadzor nad njimi;

- 5.2. pravico držav članic, da brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU same zasnujejo svoje nacionalne programe podpore za električno energijo iz obnovljivih virov v skladu s členom 4 Direktive (EU) 2018/2001, in njihovo pravico, da določijo, v kolikšni meri podpirajo električno energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno v drugi državi članici v skladu s členom 5 Direktive (EU) 2018/2001;

6. OB UPOŠTEVANJU EVROPSKEGA SODELOVANJA NA PODROČJU OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE NA SPLOŠNO UGOTAVLJA POTREBO PO

- 6.1. nadaljnjem povezovanju notranjega energetskega trga, kar bi prav tako prispevalo k podnebnim in energetskim ciljem EU, tudi z razvojem notranje in čezmejne infrastrukture ter večjo medsebojno povezljivostjo med državami članicami, kar bi lahko med drugim dosegli s politiko o vseevropskih energetskih omrežjih, projekti v skupnem interesu in z izvajanjem ustrezne zakonodaje EU, s čimer bi podprli vključevanje vse večjih količin energije iz obnovljivih virov na evropski trg električne energije ter olajšali čezmejno trgovino in sodelovanje;
- 6.2. zmanjšanju transakcijskih stroškov za sklepanje dvostranskih in večstranskih medvladnih sporazumov med državami članicami o čezmejnih projektih na področju energije iz obnovljivih virov, tako da bi za ustrezne modele sodelovanja zagotovili različne možnosti za prostovoljno odprtje nacionalnih programov podpore, vključno z možnostjo vzpostavitve skupnega podpornega programa in „načrta“, ki vključuje ključne elemente takih sporazumov, da bi države članice, tudi neobalne, podprli v procesu sodelovanja;
- 6.3. usklajevanju med analizo stroškov in koristi ter čezmejno razporeditvijo stroškov za čezmejne projekte na področju energije iz obnovljivih virov, vključno s skupnimi in hibridnimi projekti na področju energije iz obnovljivih virov na morju, da bi se upoštevali vsi zadevni stroški in koristi, med drugim koristi iz ciljnih vrednosti za energijo iz obnovljivih virov ter stroški za podporo za energijo iz obnovljivih virov, povezovanje trgov, (medsebojno) povezovanje omrežij ter ojačitev omrežij in integracije v omrežje;

- 6.4. boljši in učinkovitejši uporabi obstoječih sredstev Unije, da bi se olajšala izvajanje čezmejnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov in uvajanje energije iz obnovljivih virov na nacionalni ravni s pomočjo ključnih instrumentov Unije, kot je novi mehanizem Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, ter drugih instrumentov Unije, kot so InvestEU, programi financiranja inovativnih projektov Evropske investicijske banke ter instrument za povezovanje Evrope (IPE) za obdobje 2021–2027, namenjen čezmejnemu projektu na področju energije iz obnovljivih virov, in njegova nova vrstica namenskega financiranja; zlasti hitri operativnosti omogočitvene funkcije mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov in zadostni likvidnosti te funkcije iz obstoječih virov, da bi se podprli projekti na področju energije iz obnovljivih virov in okrepilo regionalno sodelovanje z zapolnitvijo vrzeli financiranja v skupnih projektih, ki med drugim izhajajo iz neuravnotežene porazdelitve stroškov in koristi med državami članicami;
- 6.5. prenovljenem okviru državne pomoči za podporo energiji iz obnovljivih virov, ki bo skladen z direktivami in uredbami iz svežnja o čisti energiji in evropskim zelenim dogovorom ter bo omogočal lažje doseganje podnebnih in energetske ciljeve za leto 2030 v luči načrta za uresničitev podnebnih ciljev EU in cilja, da Evropska unija do leta 2050 postane podnebno nevtralna, na ta način pa bo podpiral uvajanje energije iz obnovljivih virov, zagotavljal gotovost za vlagatelje in sprejemanje potrebne podpore v javnosti ter omogočal spodbujanje raziskav in inovacij kot tudi obsežno predstavitev nastajajočih in inovativnih tehnologij;
- 6.6. naložbah v raziskave in inovacije na ravni Unije in nacionalni ravni na podlagi vseevropske agende za raziskave in inovacije, kot je bila razvita v Evropskem strateškem načrtu za energetske tehnologije (načrt SET), ki ga je treba posodobiti, da bi odražal ambicije evropskega zelenega dogovora in vloge energije iz obnovljivih virov v njem, in sicer prek razpisa za zeleni dogovor v okviru programa Obzorje 2020 in prihodnjih delovnih programov programa Obzorje Evropa za leti 2021 in 2022;
- 6.7. podpori procesu razogljičenja v prikrajšanih, izoliranih ali otoških obrobni elektroenergetskih sistemih, kot so otoki ali najbolj oddaljene regije, vključno z izoliranimi obalnimi območji, ki bodo imeli koristi od uvedbe različnih tehnologij na morju, pri čemer bo podpora namensko zasnovana tako, da bo upoštevala njihove specifične razmere;

7. ZLASTI V ZVEZI S PROJEKTI NA PODROČJU ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV NA MORJU UGOTAVLJA POTREBO PO

- 7.1. celovitem pristopu, ki bo omogočal, da bosta nacionalno in čezmejno uvajanje projektov na področju energije iz obnovljivih virov na morju in vrednostnih verig na področju tehnologij obnovljivih virov energije na morju prispevala k dolgoročni viziji ter uskladitvi tehnoloških, socialno-ekonomskih in okoljskih dejavnikov s podnebnimi cilji Unije, zlasti z instrumenti, ki podpirajo vse oblike energije iz obnovljivih virov na morju in zajemajo geografsko razgibanost Unije, vključno z vsemi morskimi regijami;
- 7.2. izkoristku obstoječih forumov in preučitvi možnosti za okrepljeno usklajevanje med državami članicami pri pomorskem prostorskem načrtovanju v različnih evropskih morskih bazenih in zadevnih atlantskih območjih, da se omogoči učinkovita in trajnostna raba pomorskega prostora brez poseganja v nacionalne pristojnosti; celostnem in celovitem pristopu k uporabi in upravljanju pomorskega prostora ob upoštevanju nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov in spodbujanju možnosti za večnamensko uporabo, zlasti za zagotovitev okoljske zaščite morskega ekosistema in podpore v javnosti ter za omogočanje soobstoja različnih načinov uporabe pomorskega prostora, s čimer bi se zagotovila skladnost z drugimi ustreznimi politikami Unije, kot sta strategija EU za biotsko raznovrstnost za leto 2030 in skupna ribiška politika;
- 7.3. krepitevi raziskav za poglobitev znanja o morskem okolju in selitvi ptic ter krepitevi sodelovanja med državami članicami pri teh vprašanjih z izmenjavo podatkov, najboljših praks in izkušenj;
- 7.4. preučitvi možnosti za boljše usklajevanje med pomorskimi prostorskimi načrti in načrtovanjem omrežij na morju na evropski, regionalni in nacionalni ravni, vključno s kopenskim priključevanjem energije iz obnovljivih virov na morju, brez poseganja v nacionalne pristojnosti in pravice, da bi se olajšalo obsežno uvajanje energije iz obnovljivih virov po vsej Uniji;

- 7.5. celovitem nacionalnem načrtovanju omrežij na morju in kopnem ter boljšem usklajevanju med državami članicami, zlasti pri dolgoročnem načrtovanju omrežij na morju, ter po potrebi in če to odobri zadevna država članica, tudi z notranjimi ojačitvami omrežij, saj je to bistveno za stroškovno učinkovito uvajanje energije iz obnovljivih virov na morju, ob upoštevanju različnih okoliščin v državah članicah; v zvezi s tem je potrebno tudi boljše regionalno usklajevanje med načrtovanjem infrastrukture različnih energetskega nosilcev, da bi olajšali transport obnovljivega vodika iz obnovljivih virov električne energije na morju;
- 7.6. temeljitejšem razumevanju in podrobnejši analizi izzivov v zvezi s prenosnimi daljnovidmi v okviru hibridnih projektov na splošno, zlasti pa glede številnih posledic kategorizacije teh čezmejnih prenosnih daljnovidov kot povezovalnih daljnovidov v skladu z veljavnimi pravili trga EU z električno energijo in možnih konceptov za tržne ureditve;
- 7.7. tozadevni rešitvi ureditev trga z električno energijo na ravni Unije, ki bo omogočala hitro izvedbo skupnih in hibridnih projektov na področju energije na morju ter zagotavljala učinkovito uporabo omrežnih in tržnih virov ter učinkovito vključevanje električne energije iz obnovljivih virov na morju v omrežje in na trg. V zvezi s tem je treba obravnavati tudi distribucijske učinke na stroške in koristi tržnih akterjev in držav članic, posledice za nacionalne programe podpore za energijo iz obnovljivih virov in pravne negotovosti, da bi omogočili učinkovite naložbe v energijo iz obnovljivih virov na morju. Vsaka rešitev bi morala zagotoviti varno in stroškovno učinkovito delovanje elektroenergetskega sistema;
- 7.8. obsežnejših raziskavah in inovacijah po vsej Uniji ter tozadevnem usklajevanju med državami članicami na področju energije iz obnovljivih virov na morju, vključno z manj zrelimi tehnologijami, kot so plavajoče vetrne elektrarne na morju ter vetrne elektrarne na morju v arktičnih razmerah, plavajoče sončne elektrarne, energija valov, tokov in plimovanja, da bi se zmanjšali stroški tehnologij in podprlo njihovo uvajanje, pa tudi predstavitev ključnih tehnologij omrežij, ki so potrebne za integriran sistem energije iz obnovljivih virov na morju;

- 7.9. preučitvi možnosti za boljšo uskladitev tehničnih standardov in specifikacij komponent, vključenih v proizvodnjo in prenos vetrne energije na morju (pritrjene ali plavajoče elektrarne), da bi olajšali vzpostavitev razširjene vseevropske dobavne verige. Taka uskladitev bi lahko v največji možni meri zajemala tudi komponente drugih tehnologij oceanske energije, zlasti energije plimovanja in valov, kar bi prispevalo k zmanjšanju stroškov v teh sektorjih;
8. **POZDRAVLJA STRATEGIJO KOMISIJE ZA PROIZVODNJO ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV NA MORJU** kot pomembno podlago za razprave z državami članicami in nadaljnja prizadevanja na ravni Unije, katerih cilj je izkoristiti tehnološki in fizični potencial energije iz obnovljivih virov na morju, saj bo to ključnega pomena za doseganje evropskih energetske in podnebne cilje za leto 2030 ter podnebne nevtralnosti do leta 2050;
9. **POZIVA Komisijo**, naj zagotovi hitro nadaljnje ukrepanje na podlagi teh sklepov in strategije EU za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju ter glede na dodatna prizadevanja, potrebna za doseg cilja podnebne nevtralnosti, v tesnem sodelovanju z državami članicami pripravi predlog za „omogočiten okvir“ na ravni Unije za čezmejne in druge zadevne nacionalne projekte na področju energije iz obnovljivih virov, ki bo obravnaval potrebe, opredeljene v odstavkih 6 in 7, ter med drugim zajemal:
- 9.1. smernice za sklenitev dvostranskih in večstranskih medvladnih sporazumov med državami članicami o čezmejnih projektih na področju energije iz obnovljivih virov, vključno z načrtom za take sporazume, smernice za zadevne modele sodelovanja v zvezi s prostovoljnim odpiranjem nacionalnih programov podpore, vključno s skupnimi razpisi in skupnimi programi podpore, ter smernice za analizo stroškov in koristi ter čezmejno razporeditev stroškov za čezmejne projekte, pa tudi njuno usklajevanje;
- 9.2. pregled ustreznih instrumentov financiranja EU, skupaj s predlogom za boljšo in učinkovitejšo uporabo obstoječih sredstev Unije s ključnimi instrumenti Unije, da se olajša izvedba čezmejnih in nacionalnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov z operacionalizacijo financiranja ustreznih instrumentov na ravni Unije, zlasti omogočitvene funkcije mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov na podlagi evropskega načrta za oživitev gospodarstva;

- 9.3. smernice o tem, kako bi bilo mogoče izboljšati in okrepiti usklajevanje med državami članicami pri pomorskem prostorskem načrtovanju in načrtovanju omrežij na morju, vključno z razvojem omrežja na kopnem in povezovanjem različnih oblik energije iz obnovljivih virov na morju, ter o tehničnih standardih;
- 9.4. – kar zadeva hibridne projekte na področju energije na morju – temeljitejšo in podrobnejšo analizo posledic in konceptov, opisanih v točki 7.6., ki bi med drugim morala biti vključena v oceno učinka, pri čemer bi se ta nanašala le na zadevne določbe zakonodaje EU, ter analizo tega, kako bi lahko za take hibridne projekte prilagodili le zadevne določbe, in sicer v stabilnem pravnem naložbenem okviru, ter tako zagotovili delovanje notranjega trga in pogoje za proizvodnjo in vključevanje električne energije, s tem pa bi spodbudili naložbe, potrebne za doseganje podnebnih in energetske ciljev EU; oceno, kako bi lahko v tem času omogočili hitro izvedbo hibridnih projektov in zadostno prožnost za preizkušanje različnih in inovativnih možnosti, ter predlog, temelječ na tej analizi in izkušnjah s hibridnimi projekti, za dolgoročno rešitev v skladu z elementi iz točke 7.7.;
- 9.5. podporo za raziskave in inovacije na področju proizvodnje energije iz obnovljivih virov in omrežnih tehnologij ter tehnologij za vključitev v omrežja, vključno s shranjevanjem, v okviru delovnih programov programa Obzorje Evropa za leti 2021 in 2022, vključno s prilagojenimi razpisi, ki upoštevajo tehnološke in geografske posebnosti vseh držav članic, ter okrepljene znanstvene raziskave o skupnem učinku na morsko okolje in selitev ptic ter krožnosti po zasnovi, pa tudi posodobitev načrta SET, da bi se upošteval pomen energije iz obnovljivih virov, zlasti na morju, ter olajšala okrepljeno sodelovanje in izmenjava med državami članicami pri teh vprašanjih;
- 9.6 pomoč pri ustanovitvi evropskega foruma za energijo iz obnovljivih virov na morju, ki bo združeval države članice, regulativne organe in ustrezne deležnike, s čimer naj bi spodbujali regionalno sodelovanje in izmenjavo najboljših praks na področju energije iz obnovljivih virov na morju.